

EESTI SPORDILEHT

EESTI SPORDI KESKLIIDU HÄÄLEKANDJA

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 700 marka, kuus 60 marka.
Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

VIII. aastakäik.

Reedel, 4. veebruaril 1927. a.

VIII. aastakäik.

Eesti poksimeister cowboyks Austraalias

Kolmsada päeva poolesajakraadilist päikest aastas, kahemeetrilisi sisalikke.

Vagusal ja kehval ajal on väljarändamise palavik kodumaalt vallanud inimeste meeli. Muud kui matkab iga nelja tuule poole õnneotsivaid vikingeid, enamusel sihiks siiski eksootilised maad. Brasiilia ja Austraalia on tõmmanud ka rohkelt meie sportlasi oma poole ja terved sportlised kolooniad näivad siginevat seal.

Neil päevil tuli kiri Eduard Hermannilt Austraaliast, kelle jänesetapmise lugudest juba E. Spordileht varem jutustanud. Eduard Hermann oli omaaegne Eesti keskkaalu poksimeister, kiirkõndimise rekordimees ja olümpia atleet Antverpenis. Mees kirjutab:

„Tunnen end süüdlasena, et ei ole oma spordivendadele kodumaale pikemat aega kirjutanud. Kuid loodan, et mind vabandate, kui ütlen, et siin Austraalia metsmehena kirjutamine sugugi nii kerge asi ei ole. Esiteks on pagana vähe vaba aega ja kui teda vast ongi, siis ei viitsi hiigla kuumuse tõttu pliiatsit kätte võtta. Lõbusam on kolistada mägedes.

Noh, on ikka mõnus peaaegu alasti metsas elada. Meil Eestis oli seda armast päikest nii vähe, kuid siin on teda tervelt 300 päeva aastas, ja pealegi hästi kuuma. Siin mägedes on sagedasti 42—43° R. vilus, päikese käes üle 50° R. Olen nüüd läbi ja läbi troopikamees. 25° R. tundub mulle liiga külm olevat. See vast on õige sport siin kõrvetava päikse käes tööd teha! Ma ei ole eladeski tunnud enast tervemana ja tugevamana kui siin.

Ka Eesti tõste- ja maadlusmeister Gustav Ernesaks töötas minu juures üks kuu aega. Nüüd mõned päevad tagasi kolisime metsast ära, Sydneysse, sest kuumuse ja kuivuse tõttu ei saanud metsas enam puid põletada, tuli võib kiiresti laialilaguneda ja kohutavat hävitus-tööd teha. Seetõttu jäeti töö kuni vihma-

se hooaja alguni, s. o. märtsi kuuni ajutiselt seisma ja sõitsime üheksakesi Sydneysse puhkusele.

Kui korralik inimene Austraalias üks

miili Sydneyst välja üht sarnast farmi vaatama. Siin on maad, mis võib tulu anda, kuid tööd tuleb halastamatult teha.

Füüsiline töö tasutakse aga ikka hästi. 50—100 naela deposiiti makstes võib kena farmi saada, 100—3000 aakrit maad, hooned, inventaar, ning tasudes iga nädal 1—2 naela ühes protsentidega.

Austraallased (s. o. inglased) ei viitsi maal palju elada. Kui juba farmiga veidi raha on teeninud, siis müüvad selle maha ja kolivad linnadesse, kus mugavam elada. Eestlased aga püüvad farmeritena ja mõned neist on hiigla rikkad.

Kodumaalased tülitavad tihti siinseid eestlasi maandumislubade hankimisega neile, mille eest 40 naela tuleb garantiiks anda. Vanemad asunikud on külmad niisuguste palvete vastu, kuid nooremad on juba niivõrd lubasid välja võtnud, et neid rohkem nende ainelise seisukorra kohaselt välja ei anta. Nii ei ole lähemal ajal siia suuremat eestlaste juurevoolu oodata, kuigi Eestis on Austraalia nähtavasti väga ihaldatavaks tõusnud“.

Ed. Hermann kirjutab veel üht-teist sealsetest oludest ja uutest Eesti sportlastest, keda sinna oodata, ning lisab lõpuks ühe kahe meetri pikkuse loomakese pildi (poksimeistri enese ülesvõetud), sisalikutaoline, lõuad pärani, mida seal metsas sugugi harva näha ei olevat. Ei ole siiski valgust ilma varjuta!

Nii on lühikese ajaga Eesti sportlasi, kes veel paari aasta eest kõige harilikumat pisikodanlase elu kodumaal elasid, kõigisse ilmakaartesse laiali paiskunud, kõige kirjumatel elamuste nautimisele andunud avantüüririkkas uues ümbruses, mida pakuvad eksootilised maad. Mehed unistavad endamisi siiski heledast päevast, mil nad jälle kodumaa vagusale rannikule võiksid astuda ja võõrsil kogutud energiaga uut tööd alustada.

Eduard Hermann oma truu ratsuga.

aasta tööd on teinud, siis võib ta kaks aastat vabalt ilma tööta elada. Seda võimaldavad palgaolud. Ootan enesele neil päevil teist poolt Eestist järele sõitvat, siis ostan enesele puuvilja ja kanakasvatamise farmi. Neid on suures valikus ja heade tingimustega saada. Homme sõidan 40

Knock out'i mõjust.

E. Spordilehele kirjutanud dr. med. **Hans Hoske**, Berliini kehalise kasvatuse ülikooli dotsent.

Kes kord poksivõistluse dramaatilist lõppu knock out'i näol, s. o. ühe võistleja võistlusvõimetuks löömist teise poolt näinud, seab enesele kahtlemata küsimuse: Kuidas võib ainsa löögiga võistlusvõimeetus esile kutsutud saada, ilma et sel siiski hiljem tõsiselt tagajärgi oleks?

Haigusnähtused — kui seda väljendust knock out'i sümptomide kompleksi kohta tarvitada võib — kõiguvad loomulikult löögi tugevusest, mis lõuale juhitud on, samuti iga üksiku vastupanujõust. Poksispordi õpperaamatud ei anna siin ühtki teaduslikult põhjendatud selgitust. Tegelikude sportlaste hulgas levinenud umbkaudset vaadet asja kohta võtab Doerry järgmistes sõnades kokku: „Löögi tagajärjeks on mõõdaminev meelemärkusetus, kuna tabatud lõug tagasi hüppab ja tuiksooned kinni pigistab. Seeläbi takistatakse vere ringvool, veri tungib peaausesse tagasi ja kutsub esile meelemärkusetuse.“ Kogemusveendumustele tuleb alati tähelepanu kinkida ja on teada, et just praktika-mehed oma tegevusalasse puutuvaid asju haruldaselt terava tähelepanuga on jälginud. Meil tuleb seega toodud väidet katsetada või parandada.

Mis lõua paigaltnihkumisse puutub, siis võib siin ainult väänamisest tahapoole või sissepoole juttu olla. See oleneb löögimehanismist. Kindaga relvastatud rusikas tabab energilise löögiga „punkti“. See punkt on lõuakonar (spina mentalis); veel parem on lööki veidi sealt küljepoole, sil-

kuna samaaegselt parem haru pealuu näosast välja litsutaks. See oleks aga ainult võimalik, kui seesmine kondisein vasakust jätkulohust murduks ja pähikule liikumise sissepoole võimaldaks; võimalus oleks veel see, et alumine lõualuu löögikohast murduks ja üks haru jätkulohust välja hüppaks. Mõlemal juhtumisel oleks tegu väga raske vigastusega, mida tegeliku knock out'i juures olemas ei ole. Seal on lugu sarnane, et knockitu võrdlemisi lühikese aja pärast jälle täielikult terve on. Võib juttu seega olla ainult lõualuu väänamisest tahapoole.

See on aga sarnane haruldus, et v. Hacker ainult 13 niisugust juhtumist teaduslikust kirjandusest teab märkida. Selle võimaluse vastu knock out'i juures räägib juba tõsiasi, et lõualuu väänamine tahapoole samaaegselt ka niisugune allapoole on, kuna löögisuun lõualöögil järsult alt üles jookseb. Muide peaks selleks vigastuseks hoopis haruldased anatoomilised tingimused aset leidma. Lõualuuliigendi koopa kondi tagasein, kuulmeluu (os tympanicum) peaks paendudes tungima näsaluu haruni, kuna otse seistes ta selleks liiga suur oleks. Edasi peaks koobas näsaja astelharu vahel, näsa kurm (incisura mastoidea) küllalt ruumikas olema, et alumise lõualuu pähikut vastu võtta. Teisalt ei peaks jällegi ka siis alumise lõualuu pähikud väga suured olema. Tähtis oleks edasi lõualuu vorm, asi seisab selles, kas lõualuunurk, mis moodustatakse horisontaalsest ja vertikaalsest lõualuu harust, õige või tõmpnurk on. Viimane juhused soodustaks väljaväänamist. Väljaväänamise takistuseks poksis on tugev hammaste kokkusurumine. See nõuaks aga lõtva liigendi kapslit, mida poksijate juures ei tule oletada. Ka tuleb märkida, et poksijatel just luud teravamini välja paistavad, kui sportliselt mittearenenutel.

Nende selgituste järele näib lõualuu väljaväänamine, paigaltnihkumine, vähe tõenäolik olevat. Meil tuleks nüüd ikkagi juurdleda, millised veresooned võiksid kokkupigistatud saada, et knock out'i sümptomid tõuseksid. Peaaju seisab ühenduses:

1. Lülituiksoontega (a. vertebralis), mis läbi kaelalüli põikharu kuklaluu auku siirdub;

2. Kaela sisemise suure tuiksoonega (a. carotis interna), mis erilise kondikaanali kaudu pähe jookseb.

Lülituiksoon on oma liikuvus kondiruumis sedavõrd kaitstud, et väljanihutatud lõualuu mõju temale täiesti tundmatuks jääb, kuid ka sisemine suur tuiksoon on sedavõrd kaugel lõualuust, et kuidagi temast mõjutatud saada. Lõualuu väänamisega võivad mõningad pea tuiksoone (a. carotis externa) harud tabatud saada, millistest meile suurema tähtsusega on ülemise lõualuu sisemine tuiksoon (a. maxillaris interna) oma harudega. Need oleksid:

1. eespoolne kuulmetuiksoon (a. tympanica anterior), mis hoolitseb lõualuuliikme eest ja peaorganidega liitub.

2. sisemine ajukelme tuiksoon (a. meningea media); see hoolitseb ainult peaaju katvate nahkade eest.

Verevoolu sulgumine ei kutsuks ka siin sarnaseid nähtusi esile, nagu meie seda poksis näeme. Kindlama otsustuse kui need teoreetilised mõtiskelud annavad mei-

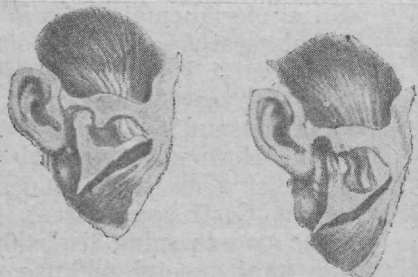
le kliinilised tähelepanekud lõualuu väänamisest, mille juures veel kunagi ei ole märgitud sarnaseid sümptomeid, kuigi pikemalt kestva sarnase seisukorraga on tegemist olnud.

See populäärne käsitus, nagu Doerry selle kokku võtab, ei too knock out'i selgitamiseks mingit valgust. Lähemaltsuhtuvana oleks mõelda suuraju (commotio cerebri) pörutusele, mis tegelikult rusikavõistlusel löökidega pealaele on esile kutsutud. Siis peavad haigusnähtused palju raskema iseloomuga ja kõigepealt mõjuvamate tagajärjedega olema. Sel põhjusel võime meie ka peaju pörutuse oma vaatlusalast sulgeda.

Somen, vast ainsam arstiteadlane, kes knock out'i küsimusega tegemist teinud, juhib tähelepanu sarnadusele siin ja Menière'i sümptomide kompleksi vahel kõrvaarstiteadlises erialas. Mõlemal juhtumisel tuleb ilmsiks peapööritus kuni kukkumiseni, kalduvus oksendamisele ja kuuldenähtused. Need on nähtused, mis labürindist oma alguse saavad.

Asja paremaks mõistmiseks olgu lubatud mõningaid anatoomilisi-füsioloogilisi selgitusi tuua. Labürint, keerustik, asub pealuu kalju-petroososas välise kuuldeavause kõrgusel, ainult veidi tagapool. Peenetes kaanalites ja õõnsustes asuvad organid, mis vedelikuga (endolymphe) täidetud ja teatud õhukese vedelikukihiga, perilymphe, kaetud. Eespool asub tigu (cochlea), teosarnane, mitmejärguline keerustik, milles kuuldeergud (n. cochlearis) lõpevad. Siin kantakse füüsikalised hõljumised erkudele ja muudetakse meelelisteks aistinguteks. Teole liitub aparaat poolringiliste kaanalitega, mis kolmes ruumisruunas õigenurgaliselt üksteisega suhtuvad; see on inimese tasakaalu organ. Kui pead kaares allapoole kummardatakse, tekib selle järeltulusel füüsikaseaduste põhjal vedelikus liikumine. Alguses jääb endolymphe veidi liigutusest maha, liigub siis ühes ja jätkab veel liikumist veidi peale tegeliku liigutuse lõppemist; seeläbi ärrituvad mõisterakukeste peened karvakesed ja tekib ettekujutus liigutusest. Ergutsakesed kuuluvad kuuldeergu (n. vestibularis) eriossa ja seisavad ühenduses väikse ajuga, mida kui tasakaalu juhtimisaparaati võib vaadelda, siis silmalihaste erkudega ja selgrooajuga. Kehaseisu aistingud antakse üle väiksele ajule ja samaaegselt tekib ärritus, mis otsekohe silma- ja kehamuskulatuuri kohanemise väiksele ajule kaudu tingib. Siin on tegemist seega refleksiga, mis allpool teadvuse lävet möödub ja mõjutab ka ühtlasi üldise kehamuskulatuuri pingutusastet. Lõpuks peab siin nimetama ka ühendust hulkuja-erguga (n. vagus), mis südame ja kopsude üheltpoolt, ning mao, pärasoolte ja neerude tegevust teiselt poolt reguleerib.

Somen peab tõenäolikuks labürindiraputust (commotio labyrinthi) sel teel, et löök lõuakonaralt mööda tõusvat lõualuu haru pealuule kandub ja labürindi orgaane mõjutab. Tekkiv pööritustunne ühes äkilise kokkuvajumisega, terve muskulatuuri lõtvus reflektorselt tingitud pingutuskaahanemise ja kalduvus oksendamisele saab mõistetavaks; viimane hulkuja-ergu (n. vagus) ärritamisega. Sarnaseid labürindi nähtusi on ka teiste sisekõrva vigastuste puhul tähele pandud, näit. pealuu baasi murd jne. Siis on aga tegemist kestvama olukorraga kui meil, kus juba mõningate minutite järele normaalolukord tekib.

1. Väljaväänatud lõualuu, kus lõualuu pähik on alloimuloo koopasse libisenud. 2. Normaal seisukord suu kinniolekul. 3. Normaal seisukord suu lahtiolekul.

mahamba kohale anda. See liigutus eemaldab lõualuu ettepoole liikumise võimaluse, mille juures alumise lõualuu pähik üle oimuloo liigendi kühma ettepoole alloimuloo koopasse libiseks, ilma et liigendi kapsel rebeneks. Siin tekiks lihaste tõmbesuuna ümberpööramisega n. n. suu kinnipanek (Fick). Jääb järele ainult lõualuu väänamine sissepoole või väljapoole. Küljepoolne nihkumine tähendaks näit., et vasak lõualuu haru pealuu näosasse surutaks,

Korvpall Eestis ja Ameerikas.

Korvpalli tõsine edu Eestis algas 1920. aastal N. M. K. Ü. kehakasvatuse osakonna tegevusse asudes; nende kuue aasta jooksul on korvpall arenenud, nii et tänapäeval võib märkida järgmist edu: teda mängitakse vähemalt 9 linnas, umbes 30 koolis, 20 spordiseltsis ja peale selle peaaegu kõigis väeosades. Arvatavasti ulatub korvpalli meeskondade arv Eestis käesoleval talvel üle 100. Käsipalli mängude edustamiseks on tegutsenud juba 3 aastat Käsipalli liit, korraldades linnadevahelisi kui ka maavõistlusi. Käsipallimängude määrusi on tõlgitud kahel korral ja raamatukesena kirjastatud; viimastest 1926. a. kirjastusest müüdi 3 kuu jooksul üle 1000 eksemplari. Viimase 2 aasta jooksul korraldasid Spordi Kesklüü, N. M. K. Ü. ja teised organisatsioonid kursusi vahekohtunikele ja treeneritele. Ainult N. M. K. Ü. võimlasaulas korraldati möödunud aasta jooksul 61 ametlikku võistlust, millest osa võttis umbes 700 mängijat ja publiku arv kõigil võistlustel kokku ulatus 5000-ni. Need arvud kõnelevad korvpalli suurest edust Eestis.

Ameerikas mängiti korvpalli kõige enne 1892. aastal Springfieldi N. M. K. Ü. kehakasvatuse ülikoolis, kus praegu 3 eestlast teadmisi omandamas. Sealt alates levis korvpall üle kogu Ameerika, kuna praegu peetakse teda kõige enam mängitavaks sisemänguks. Nii võiksime öelda, et Ameerika on Eestist ees korvpallis umbes 28 aastat. Kuid kui võtta arvesse kahe maa rahvaaru ja varanduslike seisuhet, siis võiks Eesti korvpalli edu julgelt võrrelda Ameerikaga.

H. Niiler Springfieldi ülikoolist märgib 7. jaanuari Spordilehes lahkuminekut Eesti ja Ameerika korvpalli mängutehnikas. Oleks olnud õigem, kui hra Niiler oleks rõhutanud mängutehnikat vahet Eesti ja Springfieldi vahel, sest ühisriikides mängitakse korvpalli väga mitmet moodi (stiili); ma olen näinud Ameerika meeskondi, kelle mäng seisab palju allpool mõnede Eesti meeskondade mängust. Eristat mängustiili vahet võib teha Ida- ja Lääne-Ühisriikide vahel. Õpetades Eestis korvpalli olen ma seadnud esikohale Lääne mängutehnikat, sest paremad Ühisriikide meeskonnad on tõusnud Läänest või Kesk-Ameerikast.

Me ei tohi H. Niileri kirjutuste pärast endi korvpalli indu kaotada, siiski peaksime Springfieldi poiste näpunäiteid silmas pidama. Selle juures ei tule aga unustada, et meie poistel on veel palju õppida seal, ja et mõni nende arvamistest vahet pole mitte hoopis õige. Üldmainitud kirjutuses hra Niiler arvab, et Eesti meeskondade vilets mängutehnikat tuleb vahekohtunike kude madalast astmest. See on üldine viga, et peaaegu kõigis võistlusemängudes mängu madalaste kirjutatakse vahekohtunike arvele. Kuid ainuke asi, mis mängu või mõne muu spordiala tehnikat võib arendada, on õige treening. Viimane aga nõuab asjatundlikku treenerit ja veel enam distsipliini ei hoolika mängutehnikat harjutamise kaudu või meeskond või üksikmängija tõusta kõrgemale astmele.

Õige treeningu ja mängu saavutamiseks on palju tarvis, kuid minu tähelepanekutest arvan, et viimast on Eesti meeskondadele kõige enam vaja.

Ma arvan, et vaatamata kõigi takistuste peale, võivad meie meeskonnad täieneda õige treeningu ja mängutehnikat õppimises, milleks võib hankida kirjandust ja muud materjali. Eesti võivad vahekohtunikud ja meeskonnad sama hästi kasvada, kui kusagil mujal maal. Kõik on meil oma tahtmisest. Oleme uhked sellega, mis meil juba on, ja rühme edasi!
A. A. Kempa.

Itaalia — Shveits 5:1.

Jalgpalli maavõistluse peeti pühapäeval Genfis inglise vahekohtuniku Prince Coe juhatusel. Itaalsed olid tehniliselt ülekaalukad ja kiiremad. Baloncieri saavutas 15. min. 1:0, millele Lidonatti minut hiljem lisas 2:0. 32. min. kasutas Baloncieri Shveitsi väravavahi viga seisuks 3:0, kuna siis Weiler auvärava 3:1 saavutas ja Rosetti 4:1 lõi. Teisel poolajal olid itaallased veel ülekaalukamad, kuid ainult Baloncieri pääsis löögile 5:1.

— Martha Norelius parandas ilmarekordi 300 mtr. vabaujumises 4.19,4 pealt 4.18,4-ks.

— Stokholmi esivõistlustel kiiruisutamises jooksis Blomqvist 500 mtr. 47,3 ja Erikson 47,8. Andersson kattis 10.000 mtr. 19.01,7.

— Soome töölisuisutajad teevad häid edusamme. J. Friman jooksis Tampere 500 mtr. 46,2 (tööväe rekord), Virtanen 46,4. Viimane jooksis 1500 mtr. 2.37,2, 5000 mtr. 9.25,3 ja 10.000 mtr. 19.36,5, millest eelmised kaks tööväe rekordid.

Tartu — Tallinn käsipallis.

Generaalproov Läti maavõistluse vastu korvpallis ei annud kindlust rahvusmeeskonna moodustamise küsimuses.

Kurb on eestlasest käsipallimehe elu. Kisevad võimlate puudus üle maa seab kitsad raamid selle ühe kiireima pallimängu levinemiseks spordiorganisatsioonides. Eriti halb on see aga Tallinnale, kus käsipallirüütlite ordu õige perekas, kuid kasutada ainult üks korralikum NMKÜ võimla võistlusteks, rääkimata treeningust. Ka Kalevi võimla ei saa siin palju vastu tulla, pealegi kus nüüd charlestoniga five o'clock'id nii parajad sinna on. Kõige selle tagajärjel puudub tänavusel hooajal suurem hoogsus, ainult ettevalmistus Riias pidamiseks tulevate maavõistlusele Lätiga sünnitab suuremat helevust.

Generaalproovina rahvusmeeskonna moodustamiseks mõeldud 3. Tartu—Tallinna linnavõistlust, mis 29. jaanuari laupäeva õhtul pealtvaatajast täiskilutud NMKÜ võimlas aset leidis.

Kuna aga Tartus kurjad koolipad on, siis ei saanud osa tartlasi, kelle õnnetus veel koolis käia, luba hommikul Tallinna välja sõita ja tootusid alles hilisema söiduga kohale. Sellest tingitud linnavõistluse alguse hilinemise vabandas aga eelmäng korvpallis Kalevi ja NMKÜ-t esitava klubi Rul'i vahel. Tasavägisel mängul purustas Rul ilma vabandusteta teisel poolajal Kalevi, võites 36:29, kuigi sarnast ei eeldanud poolaeg, kus domineeris Kalevi 21:8. Uuli ja Klöscheiko 2. olid väljapaistvamad.

Kell 9.07 sammub juba Tartu meeskond sinistes pükstes ja valgetes särkides väljale, kuna sääred sebrajalgu meele tuletavad. Väljapaistvam kõigist on aga Tartu kapten Pedajas, keda muuses liialduseta öeldud kahemeetrilise pikkuse peale Pikaks-Petaks hüütakse. Enne matshi annab käsipalliliidu esimees hra Roosileht mõlemapoolsetele meeskondadele mälestuseks auaadressid üle, milline tseremonii oleks võinud pidulikum olla.

Võrkpallile asetuvad linnameeskonnad koosseisudes — Tallinn: Mikk (Kalevi), Käsper (NMKÜ), Umverk (Kalevi), Eisenschmidt (Kalevi), Margevitsh (Sport), Altosaar (Võitleja).

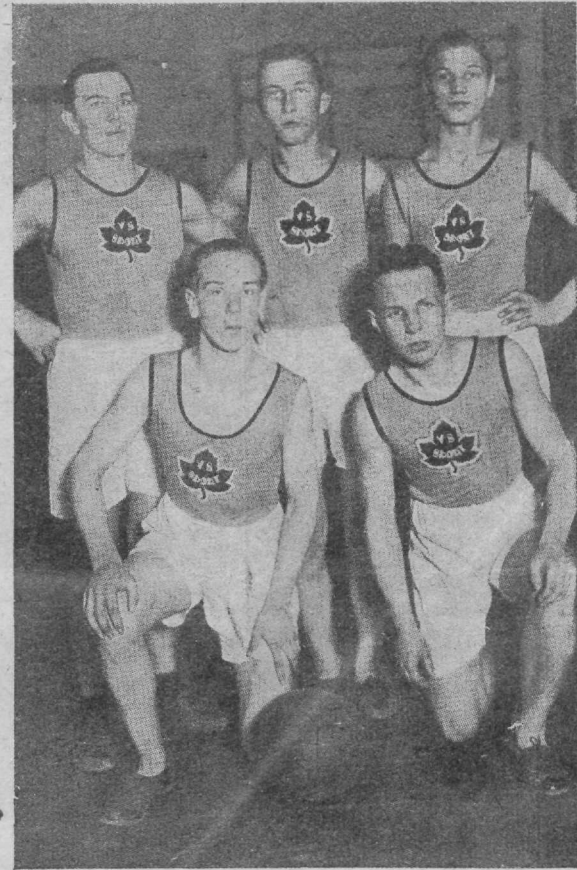
Tartu: Zimmermann (EASK), Karro (EASK), Normann (EASK), Voitk (EASK), Pedajas (EASK), Kink (Kalevi). Vahek. Th. Mast (Tallinn).

Tallinna alglööök Miki näol läheb kohe võrku ja selle järel surub Zimmermann üle Umverki ja ka Margevitshi näppude esimesed punktid Tartu kasuks. Kinki võrku servides paneb Altosaar 4:1 kirja. Tartu saab aga palli tagasi, Altosaar lööb üle välja, Pedajas rapib oma pikkusele vaatamata võrku, siis unustab Voitk oma kaas mängija ja teeb paar kena tõstet vastasele üle võrgu, mille Eisenschmidt aitäh ütlemata punktideks fikseerib. Tartu püsib siiski vedamisel. Umverki „kihvt“ väljalööök langeb millegipärast enne võrku oma poolele ja siis on järjekorras uuesti surumisel Zimmermann, kelle valitsemise lõpuks, vaatamata Karro halbadele tõstetele, tagajärg 12:5 Tartu kasuks jääb. Vahepeal saab Tallinn paar punkti, siis teeb ka Pedajas kena surumise, kelle üle trumpab aga Eisenschmidt, kuid geimi võidab Tartu 15:9.

Teiselgeimil hakkab Tallinn lustikalt hoogu minema ja saavutab algeduks 3:0. Pall kandub vahelduvalt kumbagi poole väljalöömisele ja pikkamisj on seis 8:8 peal. Eisenschmidt surub siis hoogsalt 9:8, Pedajas vajutab jälle oma poole võrku, Normanni kõva surumise pareerib Altosaar hea õnnega õlaga, püüab siis veel kena palli kahe rea vahele ja Tallinn tuleb napilt võidule 15:13.

Otsustaval geimil asub Tartu uuesti vedama kuni 5:4, siis hakkab pall uuesti vahelduvalt üle käima, peatudes siiski rohkem Tallinna kates. Seisu 11:6 peal Tallinna eduks asub suruma Käsper, kuid taob liialt võrku ja publiku sekka ja tagajärg paraneb Tartu kasuks, millele lisa annavad lõpuks hoogu minevad Pika-Peta surumised, tehtud suurema pingutuseta. Hädaohtu märgates võtab Tallinna time-out ja asetab Käsper-Umverki parema paariga Altosaar-Margevitshi võrgu alla. See toob silmnähtava paremuse ja sellele taktilisele võttele võlgnebki Tallinn oma kolmanda geimi võidu 15:13 ja ühtlasi terve linnavõistluse 2:1.

Töövõit punktides 41:39 jäi siiski Tartule, kuid viimase halvad tõsted, rajatud vanenud stiilile ei pakkunud surumisteks kuigi palju häid võimalusi, ja lisaks võttes mitte just hea tagamängu, oli ta sunnitud napilt kapitulioneerima. Siiski on Tartu praegu võimistes võrdne Tallinnale ja kodusemates oludes oleks Tallinn võit, vaatama Tartu pahedele, küsitav olnud. Tallinn

V. s. Spordi korvpallimeeskond. Seisavad vasakult: Ratnik, Laasner, Margevitsh. Põlvitavad: Sikstus ja Pressraud.

mängis täis rõõmu ja kergust, olles viimastel geimidel eriti likvel, mida suurendas publiku heatahtlik ergutus.

Esimese linnavõistluse Tartus võitis Tallinn 30:11 ja teise Tallinnas 30:16, seega oli viimane kohtamine heaks tunnustuseks Tartu arengule. Üldbilans on 98:58 silmades ehk 6:1 geimides Tallinna kasuks.

Korvpallile asetuvad meeskonnad järgmiselt: Vahekohtunikud Th. Mast-Uuli (Tallinn). Tallinn: Pressraud (Sport), Sikstus (Sport), Ratnik (Sport), Laasner (Sport), Margevitsh (Sport). Tartu: Norman (EASK), Pedajas, Karro (EASK), Voitk (EASK), Silvester (EASK).

Algminutil teeb Laasner Pedajasele fouli ja viimane teeb „õigustatud“ vihaga 1:0 Tartu eduks, mille aga kohe Laasner lepitab, heites Silvesteri foulit 1:1. 5. min. on Silvester liig ees ja Tartu tagasisöödu näppab Ratnik, heites välkiirelt 3:1 ja söötab 7. min. võimaluse Margevitshile, kes ka viivitamata 5:1 teeb. Järgneval minutil taob Karro karistusvisketest 5:4 ja Pedajas viib kõrge palliga Tartu uuesti juhtima 5:6. Kohe on aga Margevitshilt 7:6, mille Pedajas viigistab. Tallinn domineerib lühikest aega Ratniku visketest, kuid 17. min. on Silvesteri at-taagi järelusel seis 11:10 ja siis sama mehe söödust Pedajasele 11:12 Tartu eduks. Mäng läheb vahelduvalt õnnestusel, kuid Tallinna mänguparemusel, kuni 19. min. Tartu veel vedamisel püsib 15:16. Siis teeb Tallinn tehnilisest veast 16:16 ja lõpusekundil Pressraua karistusviskest poolaja võidu 17:16.

Teine poolaeg algab jälle momentlise Tartu eduga Normanni kätest, mille seekord Sikstuse karistusviske viigistab 18:18. Mäng püsib 10 minutit enamuses Tartu napil vedamisel, kus korvviskajate üleslugemine tüütav oleks. 29. min. on Silvesteri 4. fouli tagajärjeks Ratniku viskest uus viik 24:24. Silvesteri väljalangedes ei suuda Mällo teda väärilisel asetada ja Tartu mängus algab kindel tagasimine. Hetkeks veab ta veel 24:25, kuid siis asub Tallinn kindlale tööle ja kaitsespaari Sikstuse-Pressraua visketest on 31. min. seis Tallinna eduks 28:25. Hoogne Pedajas seab veel 28:27, kuid Tartu kaitses ütleb tööst lahti ja Tallinna lõpuspurdil järelusel osutub terve meeskonna järjekorralistel visketel 40. minuti lõpuks 38:29 Tallinna parajaks ülekaaluks.

Tartu näitas eeldustest paremat mängu ja juhtis enamuses korvide arvus mängu. Silvester

Iseloomustusi inglise jalgpallist.

Peapalli võistlusseen inglise liigavõistlustel

Saksa jalgpalli olümpiatreener Otto Nerz, kellega meie sportlased juba osalt tuttavad ja veel enam ta ilmuva „Jalgpalliõpetusega“ tutvunevad, kirjutab huvitavaid tähelepanekuid ja iseloomustusi inglise jalgpallist:

Kaaluvam ajajärk inglise jalgpallis on igal hooajal aastavahetus. Klubidel on juba pooled mängud seljataga. Eriti tähtis on aga see aeg seetõttu, et siis pühade puhul võistlustermiinid kuhjuvad ja väljad enamasti halvas korras on. See nõuab omakorda mängijate suuremat pingutust ja parema väljapanemist. Ma valisin seepärast teadlikult oma studiumi jätkamiseks spordi sünnimaal selle aja.

Mul oli valikuga veel eriline õnn, kuna juhulikult sellele ajale ka üks ajalooline mäng langes: maavõistlus Inglise ja Shoti amatööride vahel. Professionalismi sisseviimisest saadik, s. o. üle neljakümne aasta, ei ole kumbagi maa asjastajate representatiiv-meeskonnad vastamisi seisnud. Amatöörspordi ergutamise oli nüüd ta mõte, mis nende suhete elustamist nõudis. Selle järel mis ma nägin, näib mulle selle edu kindel olevat.

Maavõistlus peeti Leicesteris ja lõppes teatavasti shotlaste võiduga 4:1. Shoti oli soodustatud sellega, et tema meeskonna tuuma moodustas üks klubi — Queen's Park F. C. oma võistluskogenenud 7 mehega, kuna ülejäänud ka sarnaselt õnnelikult olid valitud, et täielikult ühe kokkukasvanud klubimeeskonnaga näis tegemist olevat.

Queen's Park Glasgow on ainsam amatöörmeeskond maailmas, kes edukalt professionaalide esimese liiga võistlustest osa võtab. Ta ei ole küll kunagi jõudnud selles divisjonis meistri aini, kuid parimadki meeskonnad peavad talle järjest alla vanduma, näit. Celtic hiljuti 0:1. Amatöörklubi annab ka mängijaid shoti professionaal rahvusmeeskonda.

Shoti amatööride mängutugevuse kasuks — vaatamata Queen's Park'ile — räägib veel see asjaolu, et võit Leicesteris tervena edurivi teene oli, milles aga ainult kaks Queen's Park'i meest seisis. On vana tõsiasi jalgpallis, et iga meeskond nii hästi mängib kui tema vastasmeeskond seda võimaldab. Ma loobun sel põhjusel võrdlusi tegemast professionaalklassiga, kuid ütlen, et nähtu ilma kahtluseta väljapaistev mäng oli. Tempo oli väga kiire raske maapinna peale vaatamata ja pallikäsitlus väljapaistev.

Mängiti palju kõvemini, kui seda ükski vahekohtunik Saksas lubaks. Minu tähelepanemise järel pandi aga ainult ainus kord jalga taha, teisi raskemat liiki foule ei tulnud ette. Rabeleti ja puksiti aga niipalju kui süda kutsus ja tihti

nähtava tuluga. Vigastusi ei tulnud aga ette. Ainult kord katkestati mäng, kui kokkupõrke järel värava ees kaks mängijat lamama jäid. Selgus aga kohe, et midagi tõsisemat ei olnud juhtunud.

Shotlaste edurivi oli kui ühest tinast valatud. Tiivamäng oli pinnaolude tõttu eelistatum. Kohavõtmine oli nel palju parem kui inglistel. Ma ei saa ühtki mängijat esile tõsta, või ühtki maha teha. Äbarikke ei olnud sugugi. Mäng oli ilus ja teenitult shotlaste poolt võidetud. Asjatundjate üteluse järel oleks võinud iga shotlane professionaal meeskonnas mängida.

Inglise meeskond oli kaitsjate poolt shotlaste vääriline. Kuid edurivis seisis viis meest, kes kunagi ühise terviku muljet ei annud. Parim mees väljal oli inglise tsentrhalf Bryant, kes amatöörina ka ühes teise klassi professionaal meeskonnas mängib. Ta oli tsentrhalfina inglise parim — tormaja. Ta lõi päeva esimese värava ja oleks võinud parema õnnega hat trickini jõuda.

Ka Inglismaal tuleb ette, et mees vastu treeneri keeldu mängima ronib. Muidugi täielikult ebaõnnestub. Vivian Gibbins, West Hami amatöör keskormaja, oli 14 päeva eest vigastada saanud. Kuigi ta mängija Woodwardi formaadist on, ütles ta üles, saades ka mängu algul kokkupõrkest oma vigastuse meeletuleuse.

Tehnilisest küljest märgiksin ma: Kõik nurgapallid lüüakse jalapealsega välja (vasakäär paremaga, paremäär vasakuga). Väravavahte atakeeritakse nii kõvasti, et nad pea kunagi palli püüda ei saa. vaid selle minemapoksimisega piirduvad. Väljajooksimist ja mahaviskamisest enne lööki ei saa juttugi olla.

Taktika on uue ofsaidimääruse elluviimisest saadik muutusi läbi teinud. Mängitakse kiiremini ja energilisemalt. Eelistatakse tiivamängu. Inglise mängisid vastu ootusi väga kokkusurutult. Igatahes tagajärjega, et nad kaotasid ja nende ainsa värava keskpoolkaitsja lõi. Ma ei usu, et saksa rahvusmeeskond suudaks shoti või inglise amatöör meeskonda võita.

Shoti klubidel on teised traditsioonid kui inglise omadel. Celtic'ul on näit. üksainus mängija meeskonnas, kes mitte poleks poisikesena juba seal mängima hakanud. Sellegipoolest ei ole klubil talenteid vastu. Vastuoksa, ta on terve rea talente Inglismaale müünud. Näib, et shotlane üldse looduse poolest on enam talente pärinud. Muidu ei oleks mõistetav, et viimaste aastate jooksul enam kui 100 mängijat — nende hulgas isegi tervikulised rahvusmeeskonnad — on Inglismaale eksporteeritud, ilma et Shoti jalgpalli tapapind langeks.

Sellele seltsib peale talendi veel teine asjaolu.

Konkurents on Inglismaal kõvem. See tingib kiirema mängijate läbi kulumise. Siis langevad veel talendid umbes 100 meeskonna peale laiali. Shotis seisavad suurklubide kõrval ka väiksekese esimeses divisjonis. Selle tagajärjeks on, et raskeid mängu hõlpsad vaheldavad. Inglismaal purustatakse liiga palju noori talente juba varakult, varem kui nad veel valminud on. Shotis on noorel talendil enam aega pikkamööda areneda.

Valitseva udu tõttu treeneeritakse praegu vähe. Saalitreening ja jooks. Peale treeningut ei ole massaashi. Nii Inglis- kui Shotimaal ei usuta, et korratu eluviisi pahesid saab väljamassee-rida. Mees, kes fit on, ei vaja massaashi. Ainult treening on see, mis mehe mänguküpseks teeb. Saun või vann on kõik, mis ta veel vajab.

Järgmist mängu nägin ma Leeds'is, kuhu Newcastle United oli mind oma erarongiga külalisena kaasa võtnud.

Kell 2 päeval algab mäng Newcastle United — Cardiff City. Mõlemad meeskonnad on tuntud kui „stylish“, mis peab tähendama, et nad head jalgpalli mängivad. Meeskonnad esinesid varameestega. Kuid see tähendab Inglismaal vähe, sest et seal reservid paremad on kui mujal. Maapind oli inglise olude ja aastaaja kohta hea, kuid Saksamaal oleks ta ümberehitatud, ta oli künkeline. Oli ilmunud umbes 40.000 pealtvaatajat. Esimese jõulupüha kohta korralik arv.

5-müütilise mängu järel seisis Newcastle juba juhtimisel. Vasaksisemine McDonald oli peaga nurgapalli võrku puksinud. Tempo oli väga terav, kuid kumbki meeskond mängis fairilt ja finessirikkalt. Spencer, Newcastle'i keskpoolkaitsja, venitas enesel soone ja lahkus väljalt ajutiseks. Kui ta tagasi tuli, läks ta vasakääraks — katsutagu meil mõnda keskpoolkaitsjat sarnaselt vahetada! McDonald mängis keskpoolkaitsjat ja vasakäär tõmbus vasaksisemiseks. Vaevalt oli Spencer mängu tagasi tulnud, kui Cardiff karistuslöögi karistusala pirilt põhjust andis. McDonald lõi teravalt ülemisse nurka, püüdmatult isegi sarnasele hiiglasel kui Farguharson. Cardiff näitas head ja nägusat väljamängu, kuid kunagi ei sattunud Newcastle'i värav tõsisesse hätta. Enne pausi viskas veel McDonald pika driblingu ja lõi 16 mtr. pealt 3:0, saavutades keskpoolkaitsjana hat tricki.

10½-meheline Newcastle mängis hästi. Näis nagu oleks tal rohkem mehi väljal kui Cardiffil. Kus pall oli, seal oli Cardiffi mees kolmest Newcastle'i mehest piiratud. Spencer mängis oma vigastuse peale vaatamata vasakul tiival mitte halvasti. Ta tõestas jälle tõekspidamist, et hea mängija igal kohal vähemalt rahuldavalt peab mängima. Pall surmamine ja söötmine, vabakmängimine ja katmine on mängu elemendid, mida igal positsioonil peab osatama.

Peale pausi kasvas Newcastle'i üleolek veel suuremaks. Gallacher, keskormaja, näitas oma võimeid parimas valguses. Ta lõi nurgapallist üsna harukordse värava. Nii üllatavalt läks pall võrku, et ükski pealtvaataja seda taibata ei teadnud. Üldiselt on Gallacher mängija, keda jalgpalli ajalugu jäädvustab. 23-aastane pois, 1,65 mtr. pikk! Kiire kui välg ja osav kui orav, ning seejuures pallist raskelt lahtikistav. Võrreldes vastasseisva keskpoolkaitsjaga oli ta täielik härjapõlvlane. Sellegipoolest oli tal hõlbust asi hiiglasel eest peaga palli ära lüüa. Ma ei ole seni veel paremat peamängijat näinud kui Gallacher. Ja pallikäsitlus! Seljaga vastasvärava poole seistes, kolme meetri kaugusel väravavahtist, shongleerib ta palliga nagu treeningul. Ja vastas näevad talt järjest ikka uusi üllatusi. Kõige haruldasem ta juures on aga kohavõtmise instinkt. Praegu on ta väravast 20 mtr. kaugusel. Tuleb aga tsentripall alla, on ta juba väravavahi hirmuks seal. Ja ta ei kaperda kunagi. Mõnigi väravavaht on pidanud juba kinnipüütud palli temale uuesti kaotama. Tõeline imemängija! Olgugi, et ta ainult üks aasta Newcastle'i juures on, määrati ta juba kapteniks. Tõendus, et tal peale osavate jalgade ka teisi omadusi on. Kui mängijate ostmist juba õigustatuks pidada, peab tõendama, et Gallacher tema eest makstud 6.500 naela väärt on. Ma lähen isegi nii kaugele ja ütlen, et ta praegu 10.000 naela võib maksta. Kuid ta on igatahes Newcastle'ilt praegu ostmatu.

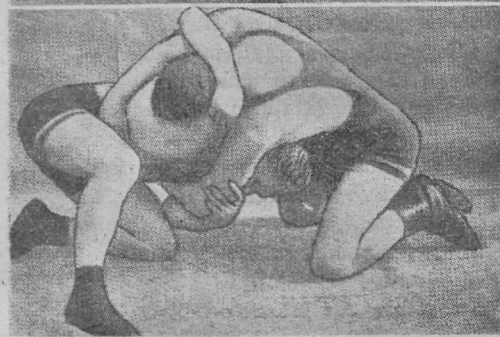
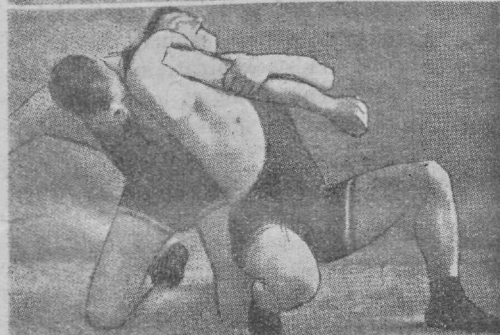
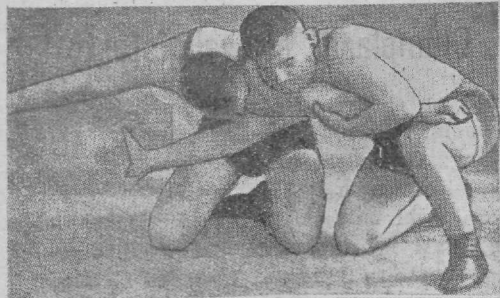
On juba 50 aastat, kui esimene shotlane jalgpalli eesmärgiga Inglismaale tuli. Ta nimi oli Lang. See aeg ei olnud veel professionaale. Seepärast ei makstud ta eest ka midagi. Ta sai ainult hea teenistuskoha Sheffieldis, kus ta Wednesday eest mängis. Ta oli esimene varjatud professionaal Inglismaal. Meil on praegu Saksamaal see aeg. Lang oli tõeline suurmängija. Ta koht oli paremäär. Lang on ise veel elus ja pühitseb kevadel oma 75-aastast sünnipäeva. Mul oli juhus temaga isiklikult kõnelda. Ühele üksikasjale juhin ma tähelepanu. Enne kui ta Inglis-

MAADLUSÕPETUS.

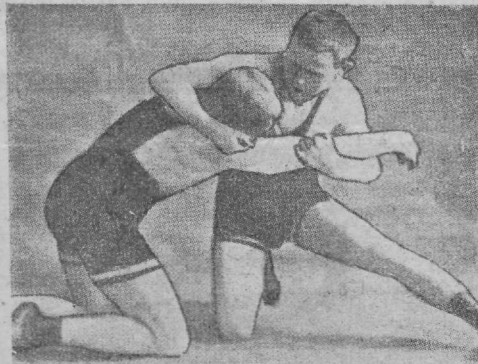
12. Heiteväänd. Maasmaadluses sooritatakse ka mõningaid heiteid ja jätkatakse väaneteks, mis moodustavad ühe maadluskunsti kaunimatest aladest. Esita-

haarata, et käetõmmet teostada. Vastane tõmbab oma parema käe arvatavasti eemale ja tõstab kere üles võtte pareerimiseks. Sel hetkel tuleb teha õlavarreheide, hoides vasakuga ikka kinni küünarnukist ja paremaga õlast (joon. nr. 51, keskmine vaade). Mida kõrgemale saab vastast sundida tõusma, seda parem. Heidet sooritades keeratakse kere vasakule, kuni vas-

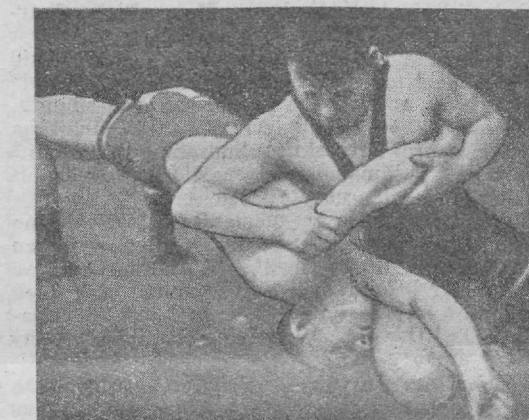
51. Õlavarreheide eespolse kaela- ja käsivarreväänega.

me siinkohal paar sarnast heiteväanet. Näit. kui oled maadluskaaslase vasakul poolel ja hoiad vasaku käega ta vasakust käest kinni, nagu seda joonistuse nr. 51 esimene vaade näitab, tee nii nagu tahaksid ta paremast käest parema käega kinni

52. Ühendatud käe- ja kaelaheide maas.

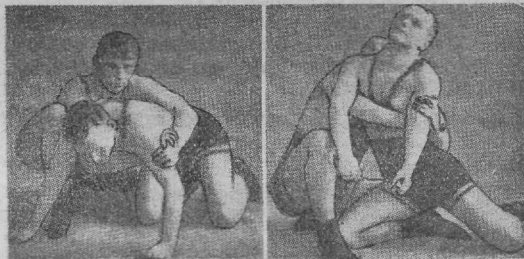
— Oslos näidati kiiruisutamises: 500 mtr. — 1. Halvorsen 44,9, 2. Ballangrud 45,5, 3. Carlsen 46,8; 1500 mtr. — 1. Ballangrud 2.22,1, 2. Carlsen 2.25,8 3. Halvorsen 2.29,5; 5000 mtr. — 1. Ballangrud 8.38,0; 2. Carlsen 8.46,0.
— Fidel La Barba kaitses New-Yorgis oma kärbeskaalu ilmameistri tiitli inglase Elky Clarki vastu, lüües viimast 12 roundis punktidega. La Barba on 21 aastat ja Clark 39 aastat vana.
— Hans Haas rebis paremaga 80,5 kg, mis uus kergetkaalu ilmarekord.
— Mühlberger püstitas uue ilmarekordi kahega tõukes sulgkaalus 115 kg. Rheinfrank koristas kergetkaalus Saksa rekordi kahega tõukes 125 kg.
— Shoti löi Prantsusmaad rugbys 23:6 Edinburghis. Pealtvaatajaid 50.000.

53. Silla murdmine.

tane tõuseb heitja peale ja heitja ise saab teha eespolse kaela ja käsivarrevõtte ning sooritab lõpule väände. See on väände tegijale võrdlemisi raske asend, kuid garanteerib talle kindla võidu.

Ühendatud käe- ja kaelaheide (vaata joon. 52) teostatakse nii, et haaratakse näit. vasaku käega vastase küünarnukist kinni ja paremaga tehakse kaelavõtte. Niiviisi heidetu langeb otse se-

54. Õlalukk ja tagasiheide maas.

lili, ainult harukordsel juhtumisel silda, mida kohasemalt võib murda nii, nagu see joonistusel 53 on näidatud.

Õhulukk ja tagasiheide maas sooritatakse sarnaselt, et põlveasendis olles asetatakse vasak käsi vastase õlale ja parem käsi ta rinna alt oma vasaku käe randmele, millega sünnib n. n. õlalukk. Siis tõstetakse käed üles ja heidetakse enast tagasipidi. Sellega langeb võistluskaaslane kas selili või asendisse, kust hõlbus on mõnda lõpuväanet teha. Vaata jaan. 54. (Järgneb).

— Dr. Peltzer jooksis Münsteri sisevõistlustel 1500 mtr. 4.13,2, Houben kattis 50 mtr. 6,0, 60 mtr. 6,9 ja 70 mtr. 7,9.
— Soome meistriteks suusatamises tulid: 10 km. — Matti Raivio 40.25; 30 km. — Matti Raivio 2.09,15; noorte 15 km. — Heikki Lehtomaa 1.01,54; vanade 10 km. — Matti Hoikkala 1.00,21; naiste 5 km. — Siiri L'evonen 29.05.
— HSK uisuvõistlustel Helsingis näidati: 500 mtr. — 1. Tverin 47,9; 2. Skutnabb 48,0; 3. Ahlstedt 48,4. 1500 mtr. — 1. Skutnabb 2.28,2; 2. Tverin 2.30,3; 3. Alexejeff 2.32,9. 5000 mtr. — 1. Skutnabb 9.03,9; 2. Tverin 9.07,4; 3. Alexejeff 9.22,4; 10.000 mtr. — 1. Skutnabb 19.01,7; 2. Tverin 19.05,6; 3. Alexejeff 19.28,2.
— De Hart Hubbard, ilmarekordimees kaugushüppes, hakkavat elukutseliseks baseballimeheks.

Jäähokkei Soome.

Lähemal ajal tuleb Soome võõrsile Kaanada hokkeimeeskond, kes Helsingi Pallokenttäl kaks võistlust peab. Selle vastu on nüüd soomlased otsustanud ka jäähokkeid harrastama hakata, et külalistele väärilist vastupanu näidata. Üldse tahavad soomlased jääpalli kõrval ka jäähokkeid harrastama hakata ja maavõistlusi Rootsiga sel alal pidama hakata.

Spordielust Suure-Jaanis.

Et tänavusel lumekehval talvel suusasportiga suurt teha ei ole, seda kurdab iga suusataja. Kurv on lugu ka S.-Jaanis, kuigi selle spordiala harrastajatele alevi ümbruskonna maastik soodsaid eeldusi pakub. Ja seegi õhukene lumekord, mis siin nõlvakuid katab, on niivõrd mullaga segamini tuisanud, et tahtmatult suusad kõrvale peab panema, sest seesugusel lumel sõitmine ei tee ju kellelegi lõbu. Läänud aastal oli asi selles suhtes hoopis parem, sooritati suuskadel isegi hüppeid. Nädalapäevad tagasi valmis S.-Jaani järvel L'uplats, missuguse korraldasid ja lumest puhastasid alevi algkooli õpilased ja mis tarvitamiseks kõigile on lubatud. Peab ütleva, et uisutamine eriti noorte seas poolehoidu võidab.

Läänud talvel jõudis moodiläänud ping-pong otsaga ka siia. Esiti löödi mõne suurema laua peal, kuni möödunud sügisel, mil üks seltsi liige omalt poolt normaalse laua kinkis ja Lembit Tuletõrje ühingu käest ruumi üüris, kus iga teisipäev, reede ja pühapäev „klopsijad“ koos käivad. Ja selle lühikese ajaga on kenakene hulk keskmisi mängijaid kogunud, nii et tulevikus juba mõne välise matši peale võib mõelda.

Sügisel alustati ka tõstmist. Toodi lagedale Tuletõrje ühingu kang, millele kahjuks, ainult puudaviisi raskust juure saab lisada. Et aga „lõvid“ puudusid, siis loobuti ka käristamisest, kuni selts uue kangi muretseb. —pong.

Saksa rekorde kiiruisutamises

on pannud Meyke: 500 mtr. 48,7; 1000 mtr. 1.43,2; 5000 mtr. 9.33,6 ja 10.000 mtr. 19.36,7.

Norra esivõistlused kiiruisutamises.

500 mtr. — 1. Larsen 47,7; 2. Evensen 48,1; 3. Halvorsen 48,8. 1500 mtr. — 1. Evensen 2.31,2; 2. Larsen 2.33,4; 3. Ballangrud 2.33,6. 5000 mtr. — 1. Ballangrud 9.25,3; 2. Evensen 9.28,2; 3. Larsen 9.35,6. 10.000 mtr. — 1. Ballangrud 18.30,7; 2. Carlsen 18.31,9; 3. Evensen 18.32,9. Kuna Ballangrudi võit 5000 mtr-is tühistati, langes meistritiitel Evensenile.

Olümpia katsematshid maadluses

peeti pühapäeval Ekraaveliidu korraldusel Spordi saalis. Maadlejad läksid kokku kaalude peale vaatamata. Matshid andsid järgmisi tagajärgi: Põntson — Feldmann, paremus; Väli — Pohla II, võit 55 sek.; Teearu — Vehterstein, 6 min.; Väli — Grünbaum 3 min.; Kristal — Aamann, 14.20 min.; Arne mann — Maripuu, 5.20 min.; Kusnets — Mahoni, 11 min.; Horner — Volrat, paremus; Praks — Pohla II, 2 min.; Pohla I — Rähk, paremus; Maripuu — Palm, paremus.

Palm Leedus võitnud.

Leedu rattasõitjate selts korraldas Kaunasest poksi võistlused, millest Spordi poksijad Palm ja Gern osa võtsid. Kumbalgi oli vastaseks Leedu meister. Palmi vastane Markjavitshus oli vahva vastupanuga pois ja väibus 3. roundil knock-out, kuigi ta juba teisel oli üheksani põrandal olnud. Gerni vastasel Vintshal, kes kasvult hiiglane, oli poksitehnika vähe aimu, kuid selle vastu tugev ja löökides valimatu. Esimene round määrgiti Gerni hõlpsaks ülekaaluks, kuid teisel läks leedulane sõprade „üleskeeramisel“ marru, puistates Gerni terve löökiderahaga. Kolmandal sai Gern juba tublisti füüsiliselt kannatada, silm täielikult paistes, kõrv purustatud jne., tõstis ta üleni veriselt käe enne roundi lõppu allaandmise märgiks. Omal jõul ei suutnud ta siiski enam ringist lahkuda.

Soome esivõistlused kiiruisutamises

peeti pühapäeval Helsingis. Tagajärjed olid: 500 mtr. — 1. Thunberg 46,8; 2. Ovaska 47,9; 1500 mtr. — 1. Thunberg 2.27,0; 2. Blomqvist 2.32,2, 3. Skutnabb 2.33,7; 5000 mtr. — 1. Skutnabb 9.16,4, 2. Blomqvist 9.19,1, 3. Thunberg 9.21,4; 10.000 mtr. — 1. Skutnabb 18.38,9, 2. Thunberg 18.40,9, 3. Blomqvist 18.41,9. Meistris tuli Thunberg.

Spordist filmis ja filmist spordis.

Baldwin Kusbock.

Üldine spordi ülesanne seisab selles, et juhtida meid meie eriala ühekülgisusest jällegi teatud tervikuni.

Määrame veel täielikumalt: Üleilmiline spordiliikumine, milline maad võtab ikka iga päevaga rohkem, on, sümboolselt võetuna, protest töö mehaneerimise vastu. Seepärast ka eestkätt tööraha anduvus spordile.

Tänapäeva tööline teeb masina juures aastate vältusel ikka üht ja sama liigutust — ta mehaneerub.

Kas ei pea ta mitte sarnase mehaneerimise vastu protesteerima? Protesteerima, kuid nõnda, et kellegile seeläbi kurja ei tee. —

Kui see mehaneeruv isik ei taha kaotada meelt, huvi enda olemasolu suhtes, peab ta püüdma sarnasele tegevusele, milline on temale kõigjal kättesaadav, ning milline viib teda teatud min'ni, milline teeb temast individualiteedi.

Ta peab süvenema spordi üldtähtsusesse. Ning siin peitubki spordi elevuse sügavaim põhjus; selles see saladus, millist kardavad veel paljud, sest nad arvavad nägema spordiliikumises vaimu kiratsemist.

Eksivad. Muidugi, kuis küsimust kaaluda. Ent, ütleme täie õigusega: sport kasvatab meid reaalsusele, viib meid teooriast tegelikkuseni. Selles on spordil sotsiaalse teguri tähtsus. —

Tervisele kasulik sport sünnitab uue, selgemalt mõtleva ja mõistva inimsoo, kellest tulevik ka vastava kasu leiab.

Tänapäev näeme me veel palju kasvikuud, võib olla isegi ilma juurteta, isegi ebasünnitisi, näeme pahatihti ebasoovitavat ühekülgisust ja spordi professionalismi, mis tõesti mitte spordi siht ja olemus olla ei või ja pole ka. Just vastuoksa — on see, mida sport peab välja tõrjuma. Sest sport on mäng ja sport on mitmekülgsus. Ent, olgem objektiivsed. Suurem osa meie aja sportlastest pühendavad enda vabu tunde pea samuti nagu Sparta diskobool, nad annavad kehale pea sama au, kui antiikilma kreeklased...

Kuid, armsad sõbrad, peatun. Sest minu ülesanne polnud mitte spordiloengut pidada, tahtsin vaid veidike mõtteid mõlgutada spordist filmis ning filmist spordis. Võtkem ülaltoodud vaid subjektiivsete eelsõnadena.

Vastuvaidlemata on kinofilm võimsaim tegur spordi propagandas. Spordilma saavutused jäädvastuvad filmi abil meie silme ees sünteetiliselt. Meie võime vähese kuluga näha kinos seda, mida kunagi poleks lubanud meie ruumi kaugus ja kulude suurus.

Iga kolme kuu tagant viskavad „Paramount-Artcraft“, „Triangle-Fine-Arts“, ning suur hulk teisi suuremaid ja vähemaid filmifirmasid ka iga nädalas, üle ilma laiali sadandis teisedites filme, millistes näidatakse, propageeritakse sportlaste toiminguid, saavutusi, laiemas mõttes. Me võime praegu veel jälgida Carpentier võistlust, näha Susanne Lengleni ja Paoli, Nurmi ja Peltzeri endiseid ja nüüdseid võituseid.

Äsja nägin Tunney-Dempsey kuulust matshi. Piltlik ülevaade, kuis langeb üks täht, maailma kuulsus, kangelane, lemmik, et tõsta teist järsku teadmatusest kõrgusele. „Le roi est mort, vive le roi!“ (Kuningas on surnud, elagu kuningas!). Seda nõuab meie tormava elu temperament!

Kuivõrd suurejooneliselt osutub kino meie seda, mida meie tegelikult ei näinud, mida ettekuulutas juba antiikilma Oviid: — Kui oled kuulus (õnnelaps), on sul palju sõpru, ent laskuvad su ellu pilved, oled üksinda.

Millise vaimustusega kõneldi, kirjutati, mõni aeg tagasi Dempsey'st; nüüd kuulsin kinoteatris, kus matshi teisendit jälgisime, vaid „Tunney! Tunney!“ Ja nii mõnigi süda tuksatas kadestavalt. Sain isegi kõrval istuva nooremehe küünarnukki tunda, kui Tunney Dempsey võimsa löögi paiskas. Noormehel oli paraku suur rusik, seepärast andestasin diplomaatiliselt.

Teatavasti on Dempsey kaasamänginud paljuis filmes. Igapäev näeme filmitähti, millised on leitud sporditaevast. Enamus spordiüksustest on alati vastuvõetud suurused filmides.

Toome siin lühikese, pealiskaudse ülevaate mõningaist filmitegelastest, kes mitmekesise spordi treeningu abil on saavutanud kuulsuse. Kui mitte lausa spordi abil, siis siiski spordi kaasabil. Kelledele sport on olnud abinõu, mitte siht.

Douglas Fairbanks, igalpool naerev, lõbus, tervise eliksiir. Ta võimuses on osutada uskumatuid trikke, mitte filmitrikke, vaid peamiselt loulikke, tingitud tema sportliselt arenenud kehast, liikmeist. Kolmkümmend kaks (olen veen-

dumuses, et mitte vähem) hambailudust säravad eluröömsal naerunäol. Annavad tömmule näonahale veetleva ilme. Harmaneerivad kena täiuslikkusega, liikmete elastikkusega. Olgugi, et ta kilomeetri kümmeid tulihobu ratsus läbi Colorado või Arizoonna liivaväljale tuhatnelja kihutab, või Pegasust pilveis taltsaks teeb, ehk lennukilt Transcontinental-Expressi vaguni katusel laskub, igalpool hoovab elu- ja tahtejõud, seot universaal-näitleja võimetega.

Sportlisi võimeid silmas pidades, võib asetada Douglas'i ligidale Eddie Polo't, Harry Piel'i, Charles Hutchinson'i, Richard Talmadge'i, kui nad just mitte samaste näitlemise omadustega ei ole, kuid siiski tituleerime neid ühtlaselt „the whirlwind“ (tuulispask), milline aga sugusi kahju ei sünnita.

Igatahes on hädatarvilik, et filminäitleja oleks ka spordi harrastaja. Suurem osa filminäitlejaist on ka silmapaistvad sportlased. Iseäranis muidugi Ameerika nõuete järele.

John Barrymore, kes peale Rudolf Valentino surma filmi-kuninga troonile prätendeerib, on osav vehkleja. Harry Houd'ni ja Andrée Peyre on väledad akrobaadid; Sydney Chaplin ning Jack Pickford tunnevad lennukit samuti kui filmiapaaraati. Ossi Oswaldi on „rowing-champion“, Gaby Morlay omab õhulaeva juhi õigused. Autojuhtimisest ei tarvitse siin kõneldagi; seda mõistab pea iga arenenud naine, kes vähegi seltskonnas liigub.

Ja need kaunid noored naised, kellele hulgast iga päev otsid osadele vastavaid tähti, võivad tihtigi mainida, jättes asjaosaliste teada „kuulsiid tagused“ toimingud, et mitmeti on nad seepärast filmitähe suuruseni tõusnud, et nad spordi-adeptid on.

Olen jälginud nooremaid Dolly Daviest't, Genevève Felix'it, Blanche Montel'i, Lucienne Legrand'i, kuid neist kõigist, kes pahatihti liiga ühekülgised on, on ettejuudnud lapselik lõbus, võluv Suzy Vernon, kes praegu U.F.A.-filmis uus särav täht on. Läbi ja läbi sportlane, on tal peale selle omaduse veel suur interpreteerimise and.

Tulevik on juba kindlustatud. Ameeriklased ihuvad juba hammast, ning pakuvad praegusele 1000-dollarisele nädalalalgale tuntavat lisa. Eks näeme, kas võidavad dollarid!?

Edasi nimetame veel, et „naeru-pisilase“ ülesleidja Chaplin on kirgline golfimängija, et Jacques Catelaine ja Charles Ray on ujumismeistrid... Kõiki ei jõua loetleda.

„Nimede“ kõrval tegutsevad tuhanded näitlejad, kes harutihti on pääsenud filmi spordi tõttu. Alguses vast mõnda tähte juhuslikes spordistsetes väljapäästes, — tema teisikuks grimeerides —, ning seega enda isiku peale tähelepanu pöörates.

Omab seesugune sportlane näitlemise-interpreteerimise võimeid, võib ta peagi „nimede“ hulka sattuda. Ja mis siis veel? Siis sammu elumägede ja varitsevate elukuristikude asemel mööda laia sillutatud teed.

Jättes nüüd kõrvale kõnelemise spordist filmis, puudutame veel filme spordist. Puht spordifilme.

Pea konstateerime, et „suures ilmas“ ükski spordivõistlus ei möödu ilma selleta, et kohal ei oleks kino-operaator, kino-operaatoreid.

Hiljuti pidin tagasihoidlikult muigama, kui mulle järgneva küsimusega esineti: — „Mispärast ei saadeta välismaale Eesti spordifilme? Kuuldavasti on ju Eesti sportlased suurte võimetega? — Seesugused filmid, asjatundlikult monteeritud, on välismaal huvitavad.“ —

Tahtmatult vastasin: „Meie, eestlased, oleme paraku tagasihoidlikud... ja... vaadake... me ikka filmime ka võistlusi... aga, ei ole veel jõudnud otsaga üle piiri...“

Küsi ja naeratas heatahtlikult, juure lisades: „Qui va doucement va bien loin!“ — (Kes aeglaselt sammub, jõuab kaugele). Ent see tasa ja targu ei ole igakord otsetarbekohane.

Jah, Eesti looduses tehtud, hästi asjatundlikult kokkuseatud spordifilmid, iseäranis seesugused talispordist, ärataks suurt huvi välismaal, propageerides eestlaste saavutusi kehakultuuri alal. Lehitaks Eesti lippu. — Selle peale tuleks peagi mõelda. Ei, mitte enam mõelda, vaid kohe alustada. Mitte sõnades, vaid tegudes! Mõelgu vaid, et ka järeltulevad sportlased võivad jälgida Eesti spordi ärkamisaja pioneeride saavutusi, siis kui on saabunud viimaste puhkeaege, kui nemad omad loorberid pühendavad eesmärgiks neist nooremale, järeltulevatele Kalevipoegadele.

Millise huviga võiksivad nad jälgida, võib olla isegi jälgive, Lossmanni, Klumbergi, Neulandi,

Pütsepa, Väli ja teiste treeninguid, võistlusi, saavutusi.

Tehniliste võimaluste tõttu võib pildistada viimast kui liigutust, igat lihase inervatsiooni, ning projekteerides neid filme spordi loengutel, osutame ikka ja ikka näilikult seda, mis vaid kasu võib tuua.

Tehkem algust. Parem hilja, kui ei sugugi! — Pariisis, jaanuaril 1927. a.

Olympiaadi ettevalmistustest.

Õhk on elektriseerit, umbne aim: sündinud on olümpiaadi vaim (nagu Spordileht nr. 4 väitis, kui tõstematsh ta ridu täitis), mis mehi mägesidkõigutavaks jõuks liidaks, vaenlasi sporditandritel loogu niidaks, et kõik elav kummuli Issandat kiidaks, kui eestlase kämmal ta turjal aega'i viidaks. Ongi ju tõusmas sibinat, sabinat, askeldust, rühkimist, kobinat, kabinat, kõigil nägu lõkendab, higist leos, hantel ja mõõdurihm hoolsalt peas. Hiigla ekstaas Spordis ja Kalevis, ülikoolilinnas ja Sindi alevis. Komiteed, hooldajad ninali koos, laual soliidne kavade noos, kirest ja hoost paatos särtsub, poleemika kempluste keeristes tärtsub tippmamslid, asjurid sipelga kiirul tindil ja sulega lendaval tiirul, teadlased hindava pilgu ja nõuga aitavad lükata terve jõuga. Valit instruktorid rändavad maale kõiki võimalaid, kooli- ja tuletõrje saale noorte jõudude kogumiseks kasutavad, uusi rühme ja ühinguid asutavad. Ei ole kunagi sarnast innu meil nähtud, sarnase andumusega tööd tehtud. Kui nüüd asi ei nihku, võite ei tule me pikku — oleme lihtsalt vilets ja mannetu tõug, kes pugegu nurka ja pidagu lõug.

V-a.

— Brooklynise sisevõistlustel pani Bob McAllister uue siserekordi 110 yardis 10,6, lüües ka Jackson Scholzi. 75 yardi võitis McAllister 8,0. Ameerika rekordi jooksis ka Meyer 100 yardi tõketes 13,0, kuna Helffrich 1000 yardi võitis 2.20,2.

— Bostonise sisevõistlustel hüppas Osborne kõrgust 1.89, 45 yardi tõkkejooksus pani Wells Ameerika rekordi 5,8 ja 2 miili kattis Lermond 9.38.0.

O/y.

Urheilutarpeita

Helsingis.

Soovitab kuulsaid suuski

Telemark, Turist, Ideal

ja kõiki tarvisminevaid talispordi abinõusid.
Saadaval

Tallinnas, o-ü. ESTO,
Tallinn, Pikk t. 47.

Tartus, E. V. JÜRGENS,
Tartus, Vana t. 17.

Ping-pong ja ainevahetus.

Kui palju energiat üks või teine töö, eriti spordiharud nõuavad, täh. kui tõhusalt nad ainevahetust edendavad, selle kohta on Helsingi ülikooli füsioloogia instituudis selgitavaid katseid korraldatud.

Eriti huvitavaina võiksid osutada tulemused viimasel ajal laialt levinenud ping-pongi kohta — peamiselt vast just põhimõttelisest küljest.

Ping-pong on teatavasti üks tennismängu muudendeid, vähendatud erikuju. Teda mängitakse toas laual, normaalmõõdetega 282x140 sm. Laud on tennisplatsina võrguga kahte võrdsesse ossa jagatud.

Arusaadavalt liiguvad märgimisel kõige tõhusamalt käte lihased. Enam-vähem tegevad on ka jala- ja kõhulihased — olenedes mängijast.

Ping-pongi mängija ainevahetuse määra selgitavalt katseil (H. Blomberg, G. Johnsson, A. Katajavuori ja J. Kijanen) tarvitati Sondén-Tigerstedti respiratsioonaparaati. Katsealuseid oli üheksa, millest moodustati viis mängijaspäari. Kaks mängijaist olid ühtlasi vilunud tennismängijad. Muide olid kõik katsealused 17—23-aastasest eas. — Katseid korraldati varahommikul enne einestamist. —

Teatavasti määratakse tööd ja tarvitatud energia hulka hulka väljahingatud õhu süsinikusalduse (süsinikuhapugaas CO₂) järele. Üks gramm ainevahetuse vabanenud süsinikku vastab ligikaudu 11-ne kaalorilisele soojushulgale. Sel alusel katseresultaatidest saadud tulemused on lühendatud tabelisse kokku võetud. Üldse mängiti kümme vahetust.

Nagu järgneb, vabaneb ping-pongi mängides iga kg-i keharaskuse kohta 0,34—0,47 g. süsinikku tunnis. Keskmiselt seega — 0,4 g, mis vastab ümmarguselt 4,45 kaalorile. Täh., selline soojushulk vabaneb iga kg-i keharaskuse kohta tunnis ping-pongi lüües.

Täielise keha puhkeseisu korral on ainevahetus keskmiselt üks kaalor (pro 1 tund ja 1 kg-keharask.), nii et ping-pong tõhustab ainevahetust seega nelja- kuni viiekordselt.

Katsealuste hulgas leidis ka üks meisterpaar ja teine mängijaspäar, kes esimest korda mängisid. Selgus, et kõige jõukuluslikum oli meisterpaari (E+F) mäng, kõige vähema energiakuluga mängis aga viimatinimetatud võhikpaar (G+H). Mõlema paari energiakulu vahe teeb välja ligi 25 prots.

H. Markovitsch

Viru tän. 15. Tallinn, kõnetr. 26-52.

Kõige suurem valik väärtuslike asju spordi- aafindadeks.

Veel üks huvitav asjaolu on ilmselt konstateeritav. Nimelt osutub ühe ja sama mängupaari teine vahetusmäng eranditult palju "kibedamaks" kui esimene. See on ka tabelist eristatud süsinikutoodangu järele selgesti näha.

Kuna seega ainevahetus ping-pongi mängides keskmiselt 4 kaalorit on, siis olgu siinkohal võrdluseks toodud mõnel teisel spordialal ainevahetuse tõhusus (Rancker): kõik, 70 sammu min., — ainevahetus 2,6 kaal. pro kg./td.; võimlemine Lingi süsteemis — ainevahetus 2,9 kaal. pro kg./td.; käik, 120 sammu min., — 3,8 kaal. pro kg./td.; kepiharjutus — 4,0 kaal. pro kg./td.; võimlemine Mülleri süsteemis — 6,7 kaal. pro kg./td.; jooks, 160 sammu min., — 9,7 kaal. pro kg./td.; floretvehklemine — 8, 25 kaal. pro kg./td.; maadlemine — 12,32.

Seega oleks ping-pongi mängimine ainevahetuse mõttes kepiharjutusega võrrotatav. Teatud ulatusel võiks ta täiesti asendada võimlemist, kui on hoolitsetud õhu nahale ligipääsetavuse, hea ventilatsiooni j. m. eest. Sel puhul ei tuleks arvesse vastuargumendid, nagu kinnine, tolmune toaõhk j. t. Vähem mõõduandev on väide, nagu ei arendaks ping-pong kõiki kehaosi ühtlaselt, õigem — ei pane ühtlaselt tegevusse, nagu tennisemäng arendab erilisel välja vaid parema käe. Helsingi Y. F. I. andmeil M.

—Tshehoslovakkia 1:1(0:1), Austria—Belgia 1:0 (0:0).

Viinald päeval: Tshehoslovakkia—Ungari 5:0 (2:0), Belgia—Poola 2:2 (1:1), Austria—Saksa 2:1 (1:1).

Kuueandal päeval — Belgia—Saksa 3:0 (2:0). Üldiseks võitjaks kujunes Austria punktide vahekorraga 8:0, teine Belgia 7:3, kolmas Saksa 6:4, neljas Tshehoslovakkia 3:5, viies Poola 2:6 ja kuues Ungari 0:8.

Tallinna sportlased Väly ja Rubanovitsh on ka Viinis jäähokkeid harrastama hakanud, samuti Liljencrantz, kes selleks talveks Viini jääb. Viini sportlased ei saa aru, miks Eesti sportlased ikka jääpallist kinni hoiavad ja hokkei peale üle ei lähe. Nad arvavad, et kui Eesti hokkeid mängima hakkaks, ta varstigi Euroopas kuuluseks tõuseks. A. Väly.

Inglise jalgpallist.

(2. lhk. järg)

maale tuli — ta oli Glasgowi laevadokis ametis — kaotas ta vasak silm nägemisvõime. Sheffieldis varjas ta seda hoolsalt, kuna ta kartis, et vastasmängijad selle teadaasaamisest tulu võivad ammutada. — Kümme aastat peale Langi tulekut Inglismaale seati seal professionalism ametlikult sisse.

Nüüd tagasi Gallacheri juure! Ta löi mängus Cardiffi vastu veel teise värava. Mitte vähem tüübilise ja ilusa kui eelmise. 5:0 oli Cardiffi löödud. Score oleks võinud veel kõrgem olla! Oleks siiski eksitus arvata, et Gallacher ainsam klassimängija oma meeskonnas oli. Kogu edurivi oli suurejooneline. Neli shotlast: Mac Kay, paremsisemine, moodustas Urwin'iga haruldase tiiva. Seymour, vasakäär, mängis ka harjumatul postil ütleмата kenasti. Meie ääreaajatel puudub harilikult see peen pallitöö, mis sissemises edurivi liitmiseks tarvilik on. Võib väita, et Newcastle'i edurivi klassilist jalgpalli mängib. Isegi vanad asjatundjad, kes ikka vanu aegu ülistada armastavad, tunnustavad, et see edurivi vanaaegsete hiilgemeskondade Aston Villa ja Preston North Endi kõrval oleks võinud seista. Üks klubi direktoritest märkis, et Newcastle'il veel nii head meeskonda ei ole olnud kui praegu. Seejuures tuleb arvestada, et Newcastle'it 1906—1909 peeti paremaks, kui Inglismaal ühtki meeskonda seniseni on olnud.

On paljuid inimesi Saksamaal, kes arvavad, et Saksa on juba Inglismaa kõrgusel. Ei ole midagi ekslikumat kui see. Meil on kindlasti mõningaid mängijaid, kes küpsed astumiseks inglise professionaal meeskonda, kuid neid on relatiivselt vähe. Newcastle'i praeguse edurivi jaoks aga ühtegi! Ja Newcastle'i vara-keskpoolkaitsja McDonaldiga (vasaksisemine!) teeks Saksa hea partii. Ma julgen väita, et ta isegi parim keskpoolkaitsja Euroopa kontonendil oleks.

Ka Newcastle'i tagameeskond on tubli, kuid siin on teised klubid sama tugevad. Edurivi on otsustav. Sellele lisandub, et edurivi mäng silmale ikka kõige nauditavam on.

Õhtul vestlesin ma päevase vahekohtuniku A. Haworth'iga, Blackburn. Rahvusvahelised määrused nõuavad, et nupud saabaste all koonilised ei oleks. Ma olin nüüd tähele pannud, et kõik mängijad Inglismaal koonilisi nuppusid kannavad. Ma küsisin, kuidas tema arvamine selle kohta on. Ta vastus oli: Määrus püüab takistada, et nupud otsast teravad ei oleks. Senikaua kui nupu otsa läbimoot kitsam ei ole lubatud läbimõõdust, ei ole määrus rikutud.

Teine küsimus: Mängija on pallile kiire jooksupäri järgnenud. Väravavaht lööb palli rusikaga tagasi, kuid mängija jookseb edasi võrku. Kui nüüd lähedane pealelöökk tuleb, on ta ofsaidis? Vastus: Kui ta ennast võrgus vagusalt hoiab ja mängust osa ei võta, ei ole ta ofsaidis. Kui ta aga näit. tahab tagasi jooksta ja väravavahti seejuures ta aktsioonist segab, on ta ofsaidis. Loomulik mõistus juhib s'in harilikult vahekohtuniku otsustust. (Järgneb.)

Tallinn — Tartu.

(3. lhk. järg.)

näis olevat meeskonna võimsamaks edasiviijaks ja kahtlemata oli tema väljalangemine Tallinna 9-punktilise võidu põhjuseks. Tartul olid märgatavad kõrgesõdulised kombinatsioonid, millega nad lühikeskasvuliste tallinlaste üle suutsid domineerida. Tallinna mäng oli siiski kiirem, kuigi puudus see kindlus söötudes, nagu me harilikult Spordi meeskonnalt oleme näinud.

Vahekohtunikud töötasid rahuldavalt, eriti hoidis korrektsuse vaos mängu Uuli.

Karistusviskeid tuli mängus ette Tallinna 11 ja Tartu 14 isikliku vea kohta 18:16 (5:10) Tallinna kasuks, millest sisse visati 8:10 (3:7).

Katse	Mängijad	Kehakaalude summa	Süsinikutoodang mängu kest.	Ainevahetus kaalorites pro tund/kg
				keskm.
1	G + H	51,0+63,1=114,1 kg	39,11 g	3,88 kal.
2			41,45	
3	C + D	53,8+69,1=122,9 "	48,0	4,41 "
4			50,53	
5	A + B	74,6+61,2=135,8 "	52,94	4,45 "
6			56,87	
7	A + J	74,6+76,1=150,7 "	62,40	4,67 "
8			65,64	
9	E + F	62,5+59,2=121,7 "	49,59	4,87 "
10			58,00	

Viini talispordi suurvõistlustelt.

Maailma ja Euroopa meistrite tiitleid Austriale.

22.—30. jaanuarini korraldas Wiener Eislauf-Verein oma 60-aastase juubeli puhul suuremad talispordi võistlused, mille kavas seisis: 1. maailma esivõistlus paarisuisutamises, 2. Euroopa esivõistlus iluuisutamises meestele, 3. rahvusvaheline iluuisutusvõistlus daamidele juubeli auhinna peale, 4. rahvusvaheline iluuisutusvõistlus daamidele Gurschneri auhinna peale, 5. rahvusvaheline iluuisutusvõistlus härradele, 6. rahvusvaheline paarisuisutamise võistlus, 7. Euroopa esivõistlus jäähokkeis.

Võistluste pinevamad palad olid maailma esivõistlus paarisuisutamises, kus austerlased tahtsid revanši võtta, ja Euroopa esivõistlus jäähokkeis. Veel nädal enne võistluste algust oli kindel, et ilmameisterpaar Joly — Brunet tuleb oma tiitlit kaitsma, samuti ka norralased Hennie — Lie ei puudu, ja jäähokkeis hulgaline konkurents tekib. Kui aga loosimiste tagajärjed teatavaks said, mis välismaalastele juhuslikult ebasoodsatena tundusid, tulid äraütlemissed üksteise järele. See ajas viinlased marru ja rasketest ähvardustest kubisesid kõik Viini lehed. Viinlased, kes otsitud jõud on rahvusvahelises jääspordis ja korraldajatele alati rohkelt tulu annud, lubavad kõiki mittetulijaid boikoteerima hakata.

Ilmameistriteks paarisuisutamises tulid, nagu seda arvata võis, proua Herma Jarosz-Szabo — hra Wrede. Läänudastaga võrreldes on nad tunduvat edenend. Kunagi ei ole nad nii head jooksu ette kannud kui nüüd. Hilgenumber oli „Sitzpiroette“. Nad omandasid 11,45 punkti. 2. Scholz-Kaiser 10,55; 3. Hoppe-Hoppe 9,2. Teisele kohale tulijatel oli hilgenumber „Todesspirale“, värem oli aga prl. Scholz maha kukkunud.

Euroopa meistriks meesuisutamises tuli jälle insener Böckl, 1684 p., kelle jooks on endisega

võrreldes pehmemaks ja elegantsemaks muutunud. 2. dr. Distler 1526,17 p., 3. 17-aastane Schäfer, keda Böckli järeltulijaks peetakse ja kelle „Standpiroette“ juba nüüd selle omast parem.

Juubeli auhinnal võitsid: 1. Jarosz 1581,25; 2. Burger 1387,51; 3. Brunner 1400.

Gurschneri auhinnal: 1. Burger 6245,45; 2. Winter 17221,6; 3. Brunner 14231,85.

Rahvusvahel. meeste iluuisutusel: 1. Haertel 199,55; 2. Bernhauser 183,75; 3. Schrötter 180,8.

Rahvusvah. paarisõidus: 1. Kishauer—Guste 10,05; 2. Schwendthauer—Aichinger 9,15.

Rahvusvah. valsikonkurentsis: 1. Klingel—Petter 16,25; 2. Just—Richter 16,0; 3. Pfeifer—Zwack 15,75.

Võistlusi jälgis umbes 6000 inimest, teiste hulgas ka Austria president dr. Hainisch. Pea võistluspäeva sissetulek oli 1.944.000 Emk. Preili Burger on kõigest 14 aastat vana ja juba lähemal ajal tõsine konkurent Jarosz-Szabole.

Euroopa jäähokkei esivõistlusi on peetud juba 1910. aastast saadik. Tagajärjed on olnud: 1910. — Inglismaa, Les Avants'is; 1911. — Böömimaa, Berlinis; 1912. — annulleeritud; 1913. — Belgia, Münchenis; 1914. — Böömimaa, Berliinis; 1921. — Tshehoslovakkia, Stokholmis; 1922. — Tshehoslovakkia, St. Moritzis; 1923. — Rootsi, Antverpenis; 1924. — Prantsuse, Milanos; 1925. — Tshehoslovakkia, Tatra; 1926. — Shveits, Davosis.

Võistlustel löi esimesel päeval Austria Ungari 6:0 (4:0), Saksa—Tshehoslovakkia 2:1 (2:0).

Teisel päeval olid tagajärjed: Saksa—Poola 2:1 (2:0), Belgia—Tshehoslovakkia 2:0 (2:0).

Kolmandal päeval: Belgia—Ungari 6:0 (2:0), Austria—Poola 3:1 (2:0).

Neljandal päeval: Saksa—Ungari 5:0, Poola

Tartu kiri.

Möödunud nädalal just midagi iseäralist Tartu sporditaevast näha ei olnud. Siiski — olümpiaadi treeninguga tehti algust. Is. Kalamehe juhatusel peeti teoreetiline tund, kus seletati eeltreeningu tähtsust sportlasele ning määrati ühtlasi esimene treeningtund. Seda juhatas is. Pärn. Üldse on Tartu olümpia kandidaate üle kuuekümne. Treeningul viibisid paarkümmend. Ei leita kohaseid isikuid, kelle kätte treeningu juhamine usaldada. Ettenähtud kandidaat õp. Kalamees loobus, nii et tuleb omal käel kudagi läbi ajada.

Nädal möödus maskeraadide tähe all. Korraldada esimesena akad. spordiklubi, mis aga rahvarikkuse poolest ei hüljanud, kuna vanameister Luts kaunis palju puhast sisse võttis. Üldse on Tartu tantsu alal kaks tooniandjat, nimelt vana kuulsusega tantsukunsti ülemõpetaja hära Helmer ja viimasel ajal moodi läinud Th. Luts. Viimane annab vahetevahel ajakirju tantsu üle välja ja katsub igatpidi raha teha, korraldades kursusi üle maa. Muuseas ei anna see esimene talle hingerahu, küll püüab ta teda maha materdada igasuguste pilkepiltidega ja värsididega, kuid midagi pole teha — sest vanal inimesel on visa hing.

Haruldane lümevähesus ei luba suusamehi omi riistu tarvitada. Siiski nihuvad mitmed poolpaljaid põldusid, tundes rõõmu kenast talveilmast. Uisutee ning kelgumägi ei näi rahvast niipalju enam tõmbavat kui mõni aasta tagasi.

Huvitav, et Tartu on sarnane spordiselt, mis koosneb ainult juhatusel, olles sealjuures kõige rikkam selts Tartus ja võib olla terves riigis. See on omaaegne kuulus „Taara“ selts, kus liikmeteks olnud paljud praegused tähtsamad seltskonnategelased. Vormilikult on asi kõik korras. Selts on registreeritud liidus, juhatus peab koosolekuid, kuid... ühtegi tegevust. Emajõe ääres asuvas paatide kuuris seisavad sõudepaadid aastate kaupa tegevusetult, ühtegi elumärki pole seltsi nimel võistlejatest ega pole ühtegi harjutust milgil alal, ja veel kõige hullem: selts ei tahagi tegevust avaldada, ei taha uusi liikmeid ega osakondi. Nii olevat parem! Raha seisab aga pangas, varandus mädaneb kuuris...

Kalev kavatses eeltuleval kuul sisekergejõustikus maakonna esivõistlusi korraldada, kuna uisutamisevõistlused sula tõttu pidamata jäid.

Ainukese huviohjektina sporditaevast on laupäevased ja pühapäevased käsipallivõistlused. On kujunenud juba kindel publik, enamuses koo-

hilapsed, kuid ei puudu ka vanemaid, muuseas näib meie vanem helilooja Läte neist väga huvitatud olevat ning külastab regulaarselt võimlat.

Laup. kohtasid korvpallis N. M. K. Ü. B meesk. ja Makkabi. Viimane on nii õnnetu oma esinemistega, ehk küll otsib kõige nõrgemaid vastaseid, kuid ikka „saab pähe“. Seekordne kohtamine lõppes jöngermannide võiduga 51:8. Poolajad 29:7 ja 22:1.

Kombineeritud naiskonnad lõpetasid mängu võrkpallis 15:5, 5:15 ja 15:7 esimese eduks, ning oli ühtlasi publiku kannatuse katsetamine oma igavusega.

Lõpumäng Unitase ja Veespordi klubi vahel kujunes huvitavaimaks. Siin suutis esimene end õige ülekaalukalt maksma panna.

Pühapäevased mängud olid huvitavamad. Siin võitis Treffner-kombineeritud meeskonda 2:1, geimidega 15:7, 9:15 ja 15:9. Järgnes hooaja pinevaim võistlus keskkoolide tsüklis Eesti tüt. gümn. ja Tartu tüt. gümn. vahel. Mõlemad on Tartu naiskäsipalli alussammastest ja igal aastal juba mitu aastat järjest oodatakse nende kohtamist suure huviga. Sealjuures on käimas igasugused kihlveod ning lemmikmängijate ülistamine. Terve õpilaspere on jagunenud kahte leeri ning igaüks toetab midugi seda kooli, kus tal sidemeid. Tänavu oli Tartu tütarl. gümn. erilisel vormis, esitas isegi Tartu keskkooli Tallinna vastu jne.

Algus on E. tüt. g. võidukas, kuid esimese geimi lõpuks on T. t. g. lõpuspurdiga järel ja võidab 16:14. Teine geim on huvitavam. Veab terve aeg T. t. g., kusjuures ta edu on juba 8:1. Hästi õnnestunud servidega aga saavutab E. t. g. võidu 15:9. Kolmas geim on täielikult ühejõuline ning mõlemad saavutavad võrdselt punkte. Lõpupingutusega ergutuste saatel lõpetab siiski Eesti tüt. gümn. mängu 15:13, kokkuvõttes 2:1 enese kasuks. Mäng oli hooaja pinevaimast ning kütkestavamast. Esitati mõlemalt poolt teaduslikku mängu, siiski E. t. g. rohkem läbimõeldumalt, kuna T. tüt. g. baseerus rohkem jõurikkusele. Korvpallis on keskkoolide tasapind möödunud aastaga võrreldes märksa tõusnud. Pole enam üksikuid tuusaid, vaid edukus lasub võrdselt terve meeskonna õlgadel. Seda tõestas kohtamine kommertsgümn.—reaalgümn. Kaunis elava mängu juures võidab viimane tagajärgel 19:16, võites esimese poolaja 9:5 ning kaotades teise 11:10. Eelolev kuu töötab huvitust, sest kavas on mängud Riiga, Tall. Spordiga ning Pärnu Vaprusega. Peale selle üliõpilaste seltside ja korp. vaheline tsükl. Jot Kilogramm.

Spordiäri RESEV-RESEL

Tallinn, Toompüestee 19, telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud spordi ja võimlemise abinõusid.

lektsoonilise poksilöögi mõju hoopis teistsugune, kui seda seni on peetud, ja tema lõpulik selgitamine nõuab veel edaspidiseid täpseid uurimusi.

Pärnu kiri.

Juba mitu pühapäeva järjesti on pidanud nõu Tervise jalgpallimehed, kuidas endid valmistada ette eeloleva hooaja lööminguks.

Eeloleval hooajal lähevad tulde Tervisel 2 esimest meeskonda: esimene Tervis, mis koosneb endistest „tuusadest“, ja teine „Sulevi“ nime all, mis koosneb nooremaist jalgpallirüütleist.

Pühapäeval, 30. jaan., moodustati ka Sulevi juhatus, mis koosneb kolmest Tervise juhatus liikmest: Oja, Palk ja Pukits, ja kahest valitud liikmest: Ed. Soovik ja V. Kirshfeldt.

Saalitreeninguga jalgpallimeeste otsustati alata peatselt. Juhatama hakkab Joh. Hendrikson I.

Ka jääpallis on meeskondade arv suurenenud. Tervisel kaks: Tervis ja Sulevi. Samuti on Vaprusel ja PJK oma üksteistkümmend.

Lähemal ajal on oodata nende vahel tugevaid heitlusi, kui selleks jääolud takistusi ei tee ja jääpallimehed ise ka ei keeldu oma „kunsti“ publikule näitamast (seni on peetud Pärnus üldse 1 (loe üks!) jääpallimatsh. A. P.

Kirjavastused.

Hansaveli, Tartus. Teie kirjutus „Kah kiri Tartust“ jääb avaldamata, kuna ta midagi olulist ei sisalda, vaid ainult Spordilehe kirjasaatjat karrikeerib. Nimetatud kirjasaatja andis aga edasi ainult sündinud fakti teatud seltsi lahkheidest ja seltsist lahkujate motiivid nende endi valgustusel, ilma enesepoolt midagi juure lisamata, vast ainult kogu sündmust tema väikluses anekdootiliseks nimetades. Seepärast oleks alusetu „Kilogrammi“ milleski süüdistada. Vastasel korral oleks kirjasaatjatel üldse raske teateid kohtadelt saata. Kui sündmuse kohta asjalik kirjutus järgneb puudutatud poolelt, anname sellele hea meelega ruumi.

— Gladys Robinson on Chicagos jooksnud ½ ingl. miili uiskudel 1.31,8, mis uus ilmerekord.

Knock out'i mõjust.

(2. lhk. järg.)

Üldse võib aga ka nii suur löögijõud lõuale võimalikuks saada, et luust kuuldekäik puruneb või isegi alumise lõua pähik välisesse kuuldekäiku tungib. See sünnib Passovi järel hõlpsalt siis, kui löögi momendil suu lahti on. Suurt osa etendavad siin loomulikult lõualuu liigendi individuaalsed erinevused, mida eelpool puudutatud.

Hulkuja-ergu (n. vagus) ärritamisest võib järeldada, et vererõhumine alaneb, mis muide hiljutiste Démetriadesse ja Spiegeli katsetega, eksperimentaalselt labürinti mõjutada, tõestati; edasi tuleb oodata, et hingamine ja pulsi tasanemine kindlaks tehtaks, samuti silmatõmbimine (nystagmus), — asjad, mis minu teada veel järele uuritud ei ole.

Nystagmus selgub ühendusest, mis kõrva eeskoja ergu küljepoolse tuuma (nucleus nervi vestibularis lateralis) või Deiteri tuuma ja silmaliigutaja ergu tuuma (nucleus nervi oculomotorii) — mõlemad asuvad längruudulises koopas — vahel pikuti mineva sisemise kimbustiku (fascioulus longitudinalis medialis) kaudu olemas. Kõrva eeskoja ergu (n. vestibularis) ja hulkuja-ergu (n. vagus) ühendus asub samuti längruudulises koopas. Ka on siin tegemist ühendusega selja hulkuja-ergu tuuma ja halli tiiva tuuma (nucleus alal cinereae) vahel ja otse selle kõrvale

asetatud eeskoja siemise ergu tuuma (nucleus nervi vestibularis medialis) või Schwelbe tuumaga. Selja hulkuja-ergu tuum omab peale tsentripetaalsete soonekeste veel tsentrifugaalseid soonekesi. Viimased lõpevad sisikonda. Depressor-ergu läbi oleks vasodilatatoortsentri mõjutamine mõeldav, mille järeldusena vererõhumise alanemine. Rami cardiaci, mis samuti parasümpaatilisse süsteemi kuuluvad, mõjutavad südamelöökide arvu ja jõudu vähenemise mõttes. Parasümpaatilised soonekesed jooksevad ka kopsudesse.

Alexander ja Brunner suutsid eksperimentaalsete uurimustega kindlaks teha, et labürindi orgaanid sarnanevalt teistele meelteriistadele väga erinevalt mõjutatavad on, s. o. enam või vähem reageerivad. See laseb meid mõista, et mõningaid poksijaid õige hõlbus on ainsa löögiga võistlusvõimetuks teha, kuna teisele lõualöögid mingit mõju ei avalda. Vedelikkude pörutamise peale, mis peaju ja selgroo aju (üdi) ümbritsevad (liquor cerebrospinalis), ei ole knock out'i juures mõeldav, kuna selle tagajärjed hoopis teistsugused oleksid. Siis peaks järgneva terve regulatsioonsentri kestev ärritus, mis õige laiaulatusliku sümptoomide kompleksi annaks. Ikkagi oleks huvitav ainevahetuse ja südame röntgenoloogilisi uurimusi ette võtta. Igatahes on aga ref-

O.-ü. „ESTO“

Tallinn, Pikk tän. 47,

Telefon 10-02,

Soovitab talispordi hooajaks

suuski,
kelkused,
liuraudu,
jääpalli tarbeid

ja kõiki muid spordiabinõusid parimatest kodu- ja väljamaa tehastest.

Ladus suuremal arvul spordikirjandust.